

Sosiaali- ja terveysministeriölle

Arenen lausunto esityksestä uudeksi biopankkilaiksi sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

STM110:00/2015 & VN/27805/2020

Arene pitää esitettyä lakimuutosta tarpeellisena, sillä se selkeyttää biopankkien ja geenitutkimuksen tekemiseen liittyvää lainsäädäntöä. Lakiesityksellä on vaikutusta ammattikorkeakoulujen toimintaan ja koulutusten sisältöihin. Muutosten vaikutukset tulisi ottaa huomioon lakiesityksessä.

Esityksen vaikutukset terveysalan koulutuksiin

Arene kiinnittää vakavaa huomiota siihen, että monet tarpeelliset uudistukset lisäävät ammattikorkeakoulujen tehtäviä ja aiheuttavat niille lisäkustannuksia. Nämä vaikutukset jäävät usein syrjään lakiesitysten vaikuttavuusarvioinneissa. Näin on tapahtunut myös esityksessä biopankkilaiksi.

Esitys muuttaa sairaanhoitajien työtä ja heiltä vaadittavaa osaamista. Esimerkiksi kliinisesti merkittävän tiedon antaminen näyttöantajalle, erittäin vaativan suostumusprosessin lainmukainen toteuttaminen ja näyttöiden logistiikan hoitaminen onnistuneesti edellyttävät sairaanhoitajilta uutta osaamista.

Esitys edellyttääkin ammattikorkeakoulujen tutkintokoulutuksen ja jatkuvan oppimisen koulutustarjonnan sisältöjen uudistamista. Tällä hetkellä geeni- ja genomitietoa sisältyy terveydenhuollon koulutuksen opetussuunnitelmiin erittäin vähän. Vasta uudistetuissa sairaanhoitajan ydinosamisen (180 op) sisällöissä esitetyn lakimuutoksen tuomia muutoksia osaamisvaatimuksissa ei ole osattu ottaa huomioon

Lakiesityksen kansantaloudellisissa vaikutusarvioinneissa tulee huomioida uuden lainsäädännön aiheuttamien koulutustarpeiden tuottamat lisäkustannukset.

Biopankkilain muutoksen tarkoituksena on toiminnan avoimuuden lisääminen, jota edistetään muun muassa tiedottamisella ja viranomaisvalvonnalla. Samalla pyritään rakentamaan luottamusta yhä laajempien ja monimuotoisempien tutkimusasetelmien hyväksymiseen genomitietoa hyödyntävässä tutkimuksessa. Tämä edellyttää panostamista toimijoiden kykyyn olla vuorovaikutuksessa kansalaisten ja eri sidosryhmien kanssa. Tässä tärkeänä on kehittää alan koulusta niin tutkinto-ohjelmissa kuin jatkuvan oppimisen kautta. Lisäksi tulee tarjota kansalaisille helposti saatavia koulutus- ja tiedotusmateriaaleja genomitutkimukseen liittyen. Näiden toimenpiteiden edistäminen sopii erityisen hyvin ammattikorkeakoulujen tehtäviin.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

Mervi Vidgrén
puheenjohtaja

Petri Lempinen
toiminnanjohtaja